

Sygn. akt III AUa 481/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SA Marcjanna Górską
Protokolant: st. prot. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2013 r. w Lublinie

sprawy H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy H. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 14 marca 2013 r. sygn. akt VI U 589/12

oddala apelację.

III AUa 481/13

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 28 marca 2012 roku odmówił H. K. prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, ponieważ przyjął, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił staż pracy w wymiarze 27 lat 2 miesiące 18 dni, w tym 14 lat 4 miesiące 19 dni pracy w warunkach szczególnych zamiast wymaganych 15, przy czym organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy okresu zatrudnienia od 1 października 1973 roku do 31 sierpnia 1975 roku na podstawie świadectwa pracy wystawionego przez Zakłady (...) Sp. Z o.o. w I., bowiem praca na stanowisku referenta technicznego była pracą administracyjną, nie na produkcji.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Radomiu wniósł wnioskodawca H. K., podnosząc, że okresie od 1 października 1973 roku do 31 sierpnia 1975 roku był zatrudniony w Zakładach (...) Sp.z o.o. w I. na stanowisku referenta technicznego, na których stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace zaliczane do prac w warunkach

szczególnych. Pomimo nazewnictwa wykonywał czynności mistrza na wydziale produkcyjnym, a praca na takim stanowisku w późniejszym okresie została zaliczona przez organ rentowy do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy w Radomiu wyrokiem z dnia 14 marca 2013 roku oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca H. K., urodzony w dniu (...), w dniu 21 lutego 2012 roku złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Zaskarżoną decyzją z dnia 28 marca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury z uwagi na nieudokumentowanie co najmniej 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił staż pracy w wymiarze 27 lat 2 miesiące 18 dni, w tym 14 lat 4 miesiące 19 dni pracy w warunkach szczególnych – od 1.09.1975 r. do 31.03.1982 r. i od 1.03.1983 r. do 19.01.1990 r. na stanowisku mistrza w Zakładach (...) w I.. Nie uwzględniony został jako praca w warunkach szczególnych okres zatrudnienia od 1 października 1973 roku do 31 sierpnia 1975 roku w tym zakładzie na stanowisku referenta technicznego.

H. K. w okresie od 16 października 1971 roku do 30 kwietnia 2008 roku był zatrudniony w Zakładach (...) Sp. z o.o. w I.. Do 14.1971 r. pracował na stanowisku tokarza. W wymiarze 8 godzin dziennie toczył w żeliwie i stali tuleje, panewki wałów korbowych, strzemiona. Od 15.04.1972 r. został przeniesiony na stanowisko pracownika umysłowego dyspozytora a od 1 października 1973 roku referenta technicznego w wydziale produkcyjnym, na którym pracował do 31 sierpnia 1975 roku. W wydziale tym było zatrudnionych około 400 pracowników na stanowiskach tokarzy, frezerów, szlifierzy, wiertaczy, ślusarzy, spawaczy. Wydział podzielony był na 6 placówek. H. K. pracował w placówce nr 2, gdzie było zatrudnionych około 60 pracowników. Bezpośrednim przełożonym pracowników był mistrz. H. K. na stanowisku dyspozytora i referenta technicznego zajmował się planowaniem wykonania poszczególnych operacji, zaopatrzeniem, decydował o przewiezieniu części na poszczególne wydziały, sporządzał dokumentację placową poprzez wpisywanie ilości wykonanej przez danego pracownika operacji, sztuk. Ponadto sprawdzał ilość i jakość przywożonych materiałów, wykonywał remanent materiałowy, dbał o przestrzeganie przepisów BHP i szkolił pracowników. Współpracował z mechanikiem, narzędziownią, ostrzarnią. Nie podlegał mistrzowi. Mistrz nadzorował bezpośrednio produkcję i otrzymywał dodatek funkcyjny. H. K. takiego dodatku nie otrzymywał. Na placówce znajdowało się pomieszczenie biurowe dla referenta i mistrza. H. K. pracował na III zmiany. Na każdej zmianie pracował również mistrz. W razie nieobecności mistrzów H. K. w zastępstwie sprawował bezpośredni nadzór nad produkcją. Od 1.09.1975 r. wnioskodawca pracował na stanowisku mistrza na tym wydziale. Od 1.04.1982 r. został przeniesiony na stanowisko konstruktora a od 1.03.1983 r. do 19.01.1990 r. ponownie na stanowisku mistrza. Od 20.01.1990 r. wnioskodawca pełnił funkcję kierownika zmianowego. Na tym stanowisku podlegali mu pracownicy wszystkich placówek na wszystkich stanowiskach pracy tj. tokarze, szlifierze, wiertacze, spawacze, nastawiacze. Zasadniczymi stanowiskami na wydziale były stanowiska tokarzy, frezerów i wiertaczy. Na tym stanowisku wnioskodawca ustalał z mistrzami placówek fazy produkcji, zwracał się do narzędziowni o wykonanie potrzebnych przyrządów. Prowadził dokumentację dotyczącą ilości wyprodukowanych części, przyczyn niewykonania planu, dokumentację wypadkową. Od 15.06.1990 r. wnioskodawca był kierownikiem narzędziowni a od 1.01.1994 kierownikiem zaplecza technicznego. Okoliczności te Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o świadectwo pracy, świadectwo pracy w warunkach szczególnych, angaże, wnioski o przeniesienie, aneks do umowy znajdujące się w aktach osobowych wnioskodawcy oraz zeznania świadków J. D. i J. R. i zeznania wnioskodawcy H. K..

Sąd Okręgowy orzekł, że w oparciu o przepis art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 Nr 153, poz. 1227 j.t.) wnioskodawca urodzony po dniu 31 grudnia 1948 roku mógłby uzyskać prawo do emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32 – czyli 60 roku życia, pod warunkiem osiągnięcia w dniu wejścia w życie ustawy 15 letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okresu składkowy i nieskładkowy wynoszącego 25 lat. Poza sporem w niniejszej sprawie pozostaje, że wnioskodawca osiągnął wiek 60 lat i udowodnił wymagany 25 letni okres zatrudnienia, nie przystąpił również do otwartego funduszu emerytalnego.

Bezspornym jest, że H. K. w dniu (...) osiągnął wiek emerytalny 60 lat oraz nie przystąpił do funduszu emerytalnego. Wnioskodawca nie pozostaje w stosunku pracy, pobiera zasiłek przedemerytalny. Ponadto udowodnił wymagany

przepisami ustawy 25 letni okres ubezpieczenia na dzień 1 stycznia 1999 roku. Spornym natomiast pozostaje, czy wnioskodawca wykonywał prace w warunkach szczególnych wymienione w wykazie A lub B załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w wymiarze co najmniej 15 lat i czy okres ten został osiągnięty przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

(...) Sp. z o.o. w I. wystawiło świadectwo pracy w warunkach szczególnych, z którego wynika, iż H. K. od 1.10.1973 r. do 31.08.1975 r. pracował w warunkach szczególnych na stanowisku referenta technicznego, na którym stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace wymienione w dziale XIV poz. 24 pkt 1 wykazu A stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku. W aktach osobowych wnioskodawcy z tego okresu znajdują się wnioski o przeniesienie ze stanowiska referenta technicznego na mistrza, wniosek o przeszerogowanie, aneks do umowy określający stanowisko referenta technicznego jako stanowisko pracownika umysłowego. Z zeznań wnioskodawcy wynika, że zarówno na stanowisku dyspozytora jak i referenta technicznego planował na której maszynie i kiedy ma być wykonana dana operacja, pobierał materiał do produkcji z rozdzielni, rozliczał pobrany materiał, prowadził dokumentację materiałową, decydował o tym do jakiego działu mają być przewiezione wykonane elementy, zapisywał w dokumentacji płacowej ilość wykonanej pracy przez danego pracownika, zliczał ilość wykonanych przez pracownika operacji, sztuk i ilość godzin pracy, sprawdzał przywiezione materiały pod względem ilości, jakości, wykonywał remanent materiałowy, dbał o przestrzeganie przepisów bhp i szkolił pracowników. Mistrz nadzorował bezpośrednio produkcję i wykonywanie przez pracowników pracy pod względem technicznym, był przełożonym pracowników zatrudnionych w wydziale i otrzymywał dodatek funkcyjny. Wnioskodawca jako referent ustalał z mistrzami zapotrzebowanie na materiały, kiedy zjeżdżają z produkcji poszczególne detale, zaznajamiał mistrzów z potrzebami montażu, który odbywał się w Fabryce w S., mistrzowie zgłaszali mu ewentualne wady konstrukcyjne lub produkcyjne i wnioskodawca dbał o to aby sprowadzić odpowiednich pracowników w celu ich usunięcia. Ponadto zamawiał materiały, wysyłał gotowe produkty do kontroli jakości, kwitował wykonaną na akord prace przez pracowników, odpowiadał za bhp, współpracował z mechanikiem, narzędziownią, ostrzarnią.

Sąd Okręgowy stwierdził, że wskazane przez świadków czynności wykonywane przez wnioskodawcę pokrywają się z obowiązkami wymienionymi w karcie księgi służb B. G., zatrudnionej w spornym okresie także na stanowisku referenta technicznego. Wnioskodawca potwierdził, że karta ta odpowiadała zakresowi jego obowiązków na stanowisku referenta technicznego i dyspozytora. Wynika z niej, iż referent techniczny miał za zadanie koordynować roboty planowe i współpracować z mistrzem placówki, kontrolować dokumenty płacowe, kontrolować utrzymanie pełnego normatywu robót w toku, śledzić realizację zadań, wystawiać kwity pobrania materiałów, prowadzić ewidencję spływu produkcji w planie placówki, współpracować z mistrzem w zakresie realizacji placówkowego planu postępu technicznego, w zakresie przestrzegania dyscypliny pracy, kontrolować zużycie materiału, współpracować z innymi placówkami produkcyjnymi oraz komórkami organizacyjnymi, składać meldunki przełożonemu, przestrzegać przepisów bhp. W ocenie Sądu zakres obowiązków i faktycznie wykonywane przez wnioskodawcę czynności na stanowiskach dyspozytora i referenta technicznego nie pozwalają na ustalenie, iż praca ta polegała na dozorze inżynierjno-technicznym, kontroli międzyoperacyjnej lub kontroli jakości na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A. Bezpośredni nadzór techniczny nad pracownikami sprawował bowiem mistrz wydziału. On pobierał dodatek funkcyjny i nadzorował bezpośrednio proces produkcyjny. Wnioskodawca wykonywał natomiast czynności administracyjno-techniczne związane ze sprawami pracowniczymi tj. kontrolą dokumentacji płacowej oraz zaopatrzeniem i koordynacją współpracy z innymi wydziałami. Czynności mistrza wnioskodawca wykonywał jedynie w zastępstwie a system pracy nie przewidywał sytuacji, gdzie referent techniczny pracowałby na zmianie sam bez mistrza i samodzielnie sprawował nadzór nad procesem technologicznym. Z zeznań świadków i wnioskodawcy wynika, że referent techniczny było to stanowisko pomocnicze dla mistrza w celu umożliwienia mu skupienia się na nadzorze technicznym przez odciążenie go od spraw związanych z obsługą zaopatrzenia, dokumentacji pracowniczej i innymi czynnościami dotyczącymi zabezpieczenia prawidłowego toku produkcji. Sam wnioskodawca przyznał, że stanowisko mistrza od referenta technicznego różniło się tym, że mistrz wyłącznie nadzorował pracowników a referent techniczny zasadniczo zajmował się czynnościami biurowymi. W

świecie powyższych ustaleń brak jest podstaw do uznania, że wnioskodawca na stanowisku dyspozytora i referenta technicznego stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace określone w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Od tego wyroku apelację wniósł wnioskodawca H. K., zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez błędną wykładnię polegającą na ustaleniu, że wnioskodawca nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach oraz błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegający na ustaleniu, że praca, jaka wykonywał wnioskodawca na stanowisku referenta technicznego nie była związana z kontrolą i dozorem technicznym i nie była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych. Wnosił o zmianę wyroku i ustalenie, że praca wykonywana w okresie od 1 października 1973 roku do 31 sierpnia 1975 roku była pracą w warunkach szczególnych i w związku z tym wnioskodawca nabył prawo do emerytury oraz zasądzenie od (...) Oddział w R. na rzecz wnioskodawcy kosztów zastępstwa procesowego za obydwie instancje według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza zarzucanego błędu w ustaleniach faktycznych ani naruszenia przez Sąd Okręgowy prawa materialnego. Ustalony stan faktyczny jest bezsporny, co przyznał sam skarżący w swoich wyjaśnieniach informacyjnych i zeznaniach oraz w uzasadnieniu apelacji. Z poczynionych w sprawie ustaleń wynika, że wnioskodawca, będąc referentem technicznym nie sprawował bezpośredniego dozoru nad procesem produkcji, bowiem dozór taki był sprawowany przez mistrza, który nadzorował bezpośrednio produkcję i wykonywanie przez pracowników pracy pod względem technicznym. Natomiast obowiązki wnioskodawcy na tym stanowisku polegały na wykonywaniu różnych prac administracyjnych niebędących pracą w szczególnych warunkach: prowadzenie dokumentacji placowej, kart prac, pobór materiałów z magazynu, wysyłanie do kontroli technicznej gotowych detali, wykonywanie remanentu materiałowego, dbanie o przestrzeganie przepisów bhp, szkolenie pracowników. Ustaleń tych skarżący nie kwestionuje, a jedynie podnosi, że będąc referentem sprawował dozór inżynieryjno-techniczny i kontrolę jakości nad produkcją, a czynności biurowe były ściśle związane z jego obowiązkami Tymczasem właśnie te ustalenia stanowią podstawę przyjęcia, że w spornych okresach skarżący nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy czynności określonych w pkt 24 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia. Czym innym jest bowiem stałe sprawowanie dozoru polegającego na bezpośrednim nadzorze nad prawidłowym tokiem produkcji i zatrudnionych przy niej pracowników, a czym innym prowadzenie dokumentacji pracowników i gospodarki materiałowej.

Sąd Apelacyjny zgadza się z poglądami wyrażanymi w cytowanych przez wnioskodawcę orzeczeniach Sądu Najwyższego, że dla oceny wykonywania pracy w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze czasu pracy przez osobę sprawującą bezpośredni dozór inżynieryjno-techniczny i kontrolę jakości produkcji nie ma znaczenia wykonywanie również czynności administracyjno-biurowych, związanych z dozorem. Jednakże w sytuacji wnioskodawcy, który był referentem technicznym zajmującym się przede wszystkim dokumentacją, a nie dozorem nad procesem produkcji, te poglądy nie znajdują zastosowania.

Przepis § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) jednoznacznie stanowi, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Wnioskodawca jako referent techniczny wykonywał inne prace, niezwiązane bezpośrednio z produkcją i nie objęte stosownym wykazem stanowiącym załącznik do rozporządzenia.

Podkreślić należy, że o uprawnieniach pracownika do emerytury na warunkach przewidzianych w rozporządzeniu decyduje łączne spełnienie określonych w nim przesłanek, a nie przekonanie pracownika o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i wnioski prawnicze zawarte w motywach zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji nie zachodzi potrzeba ich powtarzania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 roku II UKN 61/97 – OSNAPiUS 1998/3/104, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 roku I PKN 339/98 – OSNAPiUS 1998/24/776). Podnieść należy dodatkowo, że skarżący argumentami przytoczonymi w apelacji w żaden sposób nie podważył zasadności stanowiska Sądu pierwszej instancji. Apelacja zawiera bowiem jedynie własną ocenę faktów odmienną od przyjętej przez Sąd Okręgowy oraz interpretację definicji pracy w warunkach szczególnych jako każdej pracy wykonywanej w warunkach szkodliwych dla zdrowia.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 KPC orzekł, jak w sentencji.